

Êvarên Rayinê

Yousef Mantk

Helbest

Weşanên Sîtav | 179
Helbest | 26
Êvarên Rayinê | Yousef Mantk
Kurmancîkirin | Mussîn Ozdemîr
Edîtor | Qahir Bateyî
Berg û Rûpelsazî | Sîtav
Çapa Yekem | Tîrmeh 2020

Bizim Büro Matbaa Dağıtım Basım Yayımcılık San.
Tic. Ltd. Şti.
Sanayi 1. Cad. Sedef Sok. No: 6/1 İskitler/Ankara
Tel: 0312 229 99 28 Fax: 0312 229 99 29

© Sîtav Yayınları
ISBN| 978-605-7920-87-4

Adres | Şerefiye Mah. Yunus 2. Sok. No: 2/5 İpekyolu VAN

Gsm: 0544 559 28 03

www.sitavyayinevi.com

E-mail: wesanensitav@hotmail.com

Êvarên Rayinê

Yousef Mantk

Helbest

Naverok

Pêşgotin	7
Pirs-1	11
Pirs- 2	13
Çi Ji Min Re Zivistan!	14
Ji Bo Qamişloka Birîndar	15
Şengala Êzîdxaneyê	17
Êvarên Rayinê	18
Bazara Şêxellayê	20
Kenîn Çima?	21
Rexê Duyem ê Mirov	22
Dîroka Mirov	22
Ji Bo Kilawdiya Rot (Claudia Roth)	27
Siyasîyên Kurd	31
Dûrî	32
Ez ê Kurdistanî	33
Kasarsîs	34
Guhdarkirin	35
Windabûn	36
Gerdenî	37
Hûrehelbest	38
Lîstoka Êgir	42
Kevneçaketê Qubad	43

Ji Her Rengan	44
Bi Rojî	45
Kêrikbidestên Xwedê	46
Romanek	48
Koç	49
Ax	50
Mal	51
Dawî	52
Xerîbistan	53
Yaqûtên Hewlêrê	54
Dînbûn	55
Maç	56
Helîn	57
Evîna Dînîtî	58
Min	59
Di Rojên Evîniyê de Hewlêr	62
Helbestvan û Demance	65
Bazdan Li Pey Hezkirina Dayîkê	66
Di Welatê Min de	68
Ferhengok û Têbinî	69
Kurtejiyan û Berhemên Nivîskar	72

Pêşgotin

Yek ji erkên xweşik ên helbestê ew e ku hilgirê xemên mirovan e, helbest dikare te'bîra bûyîn û jiyane bike, lêbelê şêwazeke ku têkildarî pêre kirin pir giran e. Nivîsandina helbestê bi baweriya min pêwîstiya wê bi ezmûnê heye, ezmûneke mîna şairbûnê. Hostahî di helbestê de pêwîst e, ji ber wê dema em bixwazin helbestê bixwînin, divê helbest bi xwe ji me bixwaze, tew helbest ew hêza wê heye wisa li xwîner bike ku nikaribe dest jê berde.

Zimanê nivîsê ye van helbestan, zimanekî sade û bê tewl û pêç e, xwîner nawestîne, ev jî nayê wê wateyê ku zimanê helbestê sade ye, belku tê wê wateyê ku têkildarî bi tiştên sade yê li nav jiyane hatiye kirin. Divê em gelekî li ser meşa helbestê haydar bin ku têkildariya wê bi zimanê helbestê ya di deheya salên heştî ya sedeya bihurî de, têkildariyek ji bo girankirina ziman kiriye. Bi sembolkirina zimanê helbestê re, bi vê jî helbestvên zimanê xwe têkdişkand. Lê ev helbest zimên sade dikin. Dema mirov van helbestan dixwîne cureyek hêwirî hîs dike. Xwîneran aram dikin û nawestînin ji bo ku hizra lêanîna sembolên nav zimên bi-bihîzin.

Di nav helbestan de çîroka dehan tiştan tu dixwîni; helbest wiha ye, çîroka şikestina xoşewîstiyê, çîroka têkşkestina welêt, wêranbûna ferdê kurd. Evan tev bi hûrgilî bandora xwe lê kiriye. Ya ku pir cihê dilxweşiyê ye, helbestvan bi rêya vegotîne ve çîrokên takekes kirine çîroka mirovatiyê. Ango helbest bûye helbesta hemû mirovatiyê. Ev helbest, xwîner bi xemên penaberekî, bi xemên takekesekî koçberbûyî re hevnas dike. Ji ber wê dema em van helbestan dixwînin, em têdigihêjin ku helbestvan xwedî pêşiyêke pênasekirinê ye, çirke bi çirke hay ji dîrok û xemên gelê xwe heye. Peyvên wî ewqasî rewan in kariye dîroka mirovatiyê

di wan risteyan de kom bike:
wexta mirov ji şkeftê
çavê wî li tîrêjkên rojê ket
di pey de hate xarê
azadîya xwe dît

Ku wiha be, xema mirov gerana li pey azadîyê ye, neku li-peyketina destkeft û mal e. Bi şêweyekî tê'bîra azadîyê kiriye, mirov ji azadiyê hez dike. Tew xema helbesvanî geran li tiştên azadiyê ye. Ji ber wê dema helbestekî ji bo Klaudia Roth dinivîse, vedigere nav dîrokê da ku geriyaneke bike, gelo nimûneyeke din wisa heye, yan na;

Klaudia naweste
natirse
klawdiya tkaye
te ev hemû
mirovbûn ji kû aniye!

Ya ku cewherê mirov pêk tîne mirovbûn e, heke na çi tişt wisa li kesekî mîna Klawdiya dike ku di xema penaber û kurdan de be? Zimanê peyivîniya helbestvanî ne zimanekî wisa her weke min behs kirî bi simbol biaxive ye, belkû zimanek tê de ye rêgeza vegevanê tê de ye. Ev jî selmandina wê rastiye ye, ku helbestvan sînore navbera şêweyan xweşik kiriye. Ji bo ku cîhanî be û formeke taybet di helbestên xwe de pêk bîne, berê xwe daye nav çendîn çîrokên nav dîroka mirovatîyê û dîroka kurd da ku xemên wan ên îroyîn pê derd bibre. Têkelkirina zemanên borî û nihayî, lîstineke ji bo ku dema niha kûrtir û têr xemtir nîşan bide.

Bi xwendina vê dîwanê em têdigihêjin nivîsa helbestan û jiyane bi helbestên xwe re dibe prosedûreke helbestî, wisa li me dike em bikevin nav fezayeke helbestî de, tew ji me dixwaze em bi helbestane bijîn. Lê belê ya ji hemûyan girîngtir ew e êşa ku di nav van helbestan de heye, xwîner bi xwendina helbestan ve pê dihesê. Bi şêweyekê, êş hatine lêkirin, xwîner tê de bijî ne kû pê re bijî. Di hemû helbestan de em keşfirna tiştekî nû hîs dikin. Ango ne deqek ji wan deqa ye, ku em êşeke xwe tê de nêçînin. Ji ber wê helbest divê gerdûnî û mirovî be, helbest di derveyî mirov tu wateya wê tune ye.

Dr Sebah Kerîm

Mamosteyayê Edeba Kurdî

Pirs –1

dipirsî

kîjan tişta min bi te xweşik bû?

ji te re dibêjim:

ji cilên te yên reş

ji kenê lêvên te

çûyîna te yan

liv û lebatên te

çi

di nav hevrêyên te

min ne xweşkiyek li te nedîtiye,

hetanî li ber çavê min winda bûyî!

min tu nedîtiye!

piştî van hemû

cudahî û êşan

tu hatiyî û

dipirsî:

niha jî ji min hez dikî?

ji te re dibêjim:

her zemanî

raborê, niha û siberojê

hezkirina te;

birînek e, cihê wê tije nabe

ewqasî bi êşdar e,

heta mirinê jî sarêj nabe!

ew tu yî

her demê

ku bixwazî wê dikolî!

Pirs- 2

dipirsî
wisa dixwiyê, pir westiyayî,
her wextê bi nivîsê daketîyî?
ez jî dibêjim:
nexwe çî bikim, mirin nêzîk e
divê zû bikim!
Şêrko jî wisa got
gelek ser re neçû
xatir xwest.

bi ya te mirov çî ye?
tenê xwîn û goşt e!
ji xewê hişyar nabe
ji kendalekê dikeve
di şerekî de bi guleyekê
dikeve
ji evrazekî gêr dibe dibe
henaseyek û venagerê

dilteng nebe
heqê min e ku dibêjim:
mirin nêzîk e
divê lezê bikim!!!

Ji Min Re Çi Zivistan!

ku tu bayê biçînî
mecbûr im
bagerê bidirûme!
berf û baranê bibarînî
mecbûr im
herî û çiravê bistirêm
di dewsa nêrgizên biharê de
mecbûr im
dirî û deviyar biçinim!
ji kevirê hişkîrî
ku ew bi te xweş e
nerît ji bo te
kîjan rê bi te xweş e
pêde biçê!
û rêyek ku şik jê bibim
meyxane ye
ku tê de bêhna xwe vedim!

Ji Bo Qamişloka Birîndar

tu li kû yî ey xweda!
sedan sal e
kurd hawara xwe dike ji te re
dengê wî nabihîzî?
zîndî zîndî tê binaxkirin
tê enfalkirin
tê erebkirin û koçkirin
jin û zarokên wî
wek xidam tê birin
tu li kû yî ey xweda!
sedan sal e
kurd hawara xwe dike ji te re
di vê serdema globalî de
nabînî?

bi destê leşkerên te çi têye serî
şengal, kobanî,
bajarên başûr
îdamkirina wan li ser kolanên îranê
guneh bi qasî dirêjahiya dîrokê
çi ji te re bêjim
her naaxivî

îro te qamişlo dît?
ew jî mexlûqê te ne
dema ku dunyayê ev protesto kir
te gotinek jî nekir!
tu li kû yî ey xweda?
sedan sal e kurd hawara xwe dike ji te re
te gotinek jî nekir!

madem wiha ye
nefret li serkirdeyên kurd
parçe û belav in û
bi awazê erebîzmê şahidiyê jê re dikin
qûtê gel
di mizgeft û seferên hecê de xerc dikin

nefret li melayê cahil û nexwende
rojê heta êvarê guhê gel ker û gêj dikin
te qet gotinek jî nekir?
dinya li hêviya te ye
tenê ji bo carekê jî be
avekê li vî agirî bike.

Şengala Êzdîxaneyê

hetanî fermana heftê û sêyê
serdemek bû
mirov mirovê daristan û
cehalet û
xurofayê şiketfê bûn!!
ku fermana
heftê û çar çêbû
serdemek bû
mirov mirovê ser heyvê û
global û
pêşkeftinê bû!
tenê ol
di nav şikeft û beyabanê de mabû

Êvarên Rayinê

ez û kîsîkek ê *nettoyê*
tije ji bîraya germ
cadeya *rayn şanz* a rayinê
her tim tije ji polîs
şer û kêşeya
penaberên sergerm
li benda şevê ne
pîrejin û kûçikên wan
siwarê duçerxeyan
rêwî
bi kêlekên hev re derbas dibin
keştîyên barhilgir
tije nîhênî ne
nûciwanên 'aşiq
li vir û li wir
çenteyên xwe tije maç dîkin ji bo malê
hejmara rêwiyan ne diyar e

her yek ji wan kêşeyek
daye ser milê xwe
xanî, xêzan, ofîsa kar
kar, îqame, ziman, vegerandin
êvarên rayinê
êvarên penaberan e
mêr, 'ereboka zarokan pal didin
jin, serê wan di nav telefona wan de
li tiştêkî windabûyî digerin
rayin jî aram
her carê jî nebe
keştîyek xwe pêde berdide
yan
penaber şerê hevdu dikin û
xwînê ji laşê hevdu diseyînin
nûciwan
diqîjînin, hawar dikin,
meyxur, mest in, vedireşin
şûşeyan dişkînin
polîs têrkar kar in
hetanî derengtir dibe
hê têrkartir dibin
êvarên rayinê
her kes karekî wî heye
polîs ji hemûyan têrkartir in

Bazara Şêxellayê²

xerîbîya bazara şêxellayê dikim

xerîbîya

dikana mastfroşan,

duriyana çepê, delalxane¹

ber deriyê sînema hemrayê û kolana 'elafan

xerîbîya têtêlbûna xelkî û

pîremêr û jinên eba li serê wan dikim

ji hemûyan bêhtir xerîbiya

têtêlbûna deng û hawara

sebzefiroş û zarokên hûrdefiroş dikim

1) *Bazar, cihê sîmsarên bazarkirinê

Kenîn Çima?

jineka temendar
pêşmalk li mil
tejî ji rûkenî!
karkerekî kolber,
jineka reşpêç,
dayîka şehîdekî!
sêwîyekî hûrdefiroş,
hemû bi hev re
jiyan bi kenînê rengîn dikirin
çend metroyan wêdetir
çend bazirganên siyasî jî
rengê reş li jiyane dipêçandin

Rexê Duyem ê Mirov

agirê bin kayê,

çemê mend,

kêmaxêv û bêdeng û

derewkar

xeter in

lê siyasîyên bazirgan

rexekî din ê wan hemûyan in

heke hetanî niha
tenê li derve jiyayî
êdî
dema wê hatiye
biçî hindurê xwe

bira

destê wan dirêjî hert tiştî bûye

her tiştî

tew hezkirinê jî

da ku ji hevdu jî

hez nekin

kurdan şoreş kirin

pêşmerge şehîd bûn

ji bo ku

berpirs bibin

bazirgan

Dîroka Mirov

ku mirov di şikeftê de
çavê wî bi tîrêjên rojê ket
di pey de hat xwarê
azadî dît.
tena kêşeya wî xwarin û nêçîr bû.
di rexê çemekî de gund ava kir,
azadîya xwe bi dîwarê xênî ve teng kir,
bajar ava kir,
têde
dîrokek ji koletiyê tomar kir.

Ji Bo Klaudia Roth

jinek hebûna wê ji polayê
asimanek tije ji dilovaniyê
Ji bo tevan sîwan û hawardêr
wê, ew hemû
çavnetirsî û lehengî ji ku aniye?

Pîtraya keybanûya tedmir ³
leheng bû
ku romê ew yexsîr kir
bi qasî ku jîr bû
ewqasî jî bihêzen bû
da ku zelîl nebe ji destê dijmin
dawî li jiyana xwe anî

nizanim bê çawa te
ew hemû
êş û xem
xwîn û birîn
malwêranî û derdebederîya
penaberan te li stûyê xwe kir!
tu jinekî
evîndara mirovatiyê
pir in ew ên li rojhelatê
weke te
siyasî ne
lê weke te
mirovbûn
dijwar e

xelîfe erdogan li koşka xwe ya

hezar jûrî ve

rêya deryayê nîşanî

zarokan dide

sînoran dadixe

şêrejîn Klaudia

ji xaniyê xwe yê sade ve

baskê xwe yê dilovaniyê

ji bo zarokan radixe

sînoran vedike

klaudia li perlemêntoyê

yan li her cihekî din

bi gewriya xwe ya axînî hawar dike

artêşa tirkan

li bakurê kurdistan

tarîtiyê belav dike

celadên xwe ji zarok û jin,

ji kurdbûnê,

ji kuşitina jiyânê re

bi rê dike.

klaudia naweste

klaudia natirse

klaudia tikaye, bêje

te ew hemû

mirovbûn ji kû aniye!

Siyasîyên Kurd

xwedayê derewê ne
li hemberî dijmin
tim li ser çongan in
herdem zik têr û
kadîn
tije ka û ceh in
lê
ji gelê xwe re
her dem
tîfing bi dest û
tûrikên derewê ne

Dûrî

bila tu dûr bî ji min
dizanim
çiqasî dûr bî ji min
zêdetir ji min hez dikî
dûr be
heta bikarî dûr be
heta dûr bî ji min
zêdetir
di zindana dilê xwe de
te dihewînim
şerab her ku kevin dibe
xweştir dibe
tu jî her ku dûrtir bî ji min
xoşewîsttir dibî bi min

Ez ê Kurdistanî

li başûr di nav deryaya neftê de
ji birçînan dimirim
li bakur zêdetir ji bîst mîlyonan im
bê nasname
li zindanê dimirim,
li rojhilat mirov im, misilman im
yexsîrê komarê me
li kolanan
bi şaşîkê dimirim
li rojava bayê berxwedanê me
bi meya hêzên mezin dimirim
ez ê kurdistanî
di bêserweriya axa xwe de
Ji bê wijdaniya hakim
koçberê xerîbistan im
bi jehra xurbetê dimirim

Kasarsîs²

bankên xwe vala bikin
ji bo hejaran
tîfingên xwe nizim bikin
li pêşberî xwepêşandaran
xuslê li xwe der bixin
ji bo paqijiya xwe
ji dizî, derew û xiyaneta xwe
qeşmerên hizb û hukumetê
xwe vekîşînin!
ku hûn nikarin hîç bikin
jê bihêlin!
dê hemû girêkan vebin

2) *Ev peyv, têgeheke Arestoyî ye di pirtûka "hûnera helbestê" de ji bo lêkolîn ji şanoya terajîdiyê hatiye bikaranîn, mebst ji wê paqijbûna dernûnê ye, dema ku bîner li hemberî şanoyeke terajîdî dadinîşe û dîmenên teradejîyê dibîne, digirî bi vê yekê jî dernûna wê paqij dibe.

Guhdarkirin

dema ku
em nikarin bibin asîman
ji bo mirovên rûyê zemîn!
qet nebe em dikarin
hevxiyên êşan bin
ji bo demeke kin jî
em li wan guhdar bin

Windabûn

ez û tu

li ser pirê

gihîştin hev

em di germiya şeremaçê de bûn

pir herimî

mirçeyê maçên me

têkelî awazê pêlan bûn

avê jî em birin

heta niha jî em winda ne û

bê ser û şûn

Gerdenî

du gerdenî
a yekem libên maçê ne
a duyem
libên mûriyê ne
di germiya ramûsanê de
her du veqetiyên
her libek ket aliyekî
jivangeh ewqasî nerm û germ
ji bo sondê jî
ne libeke maçê
ne libeke mûriyê
nehatin dîtin.

Hürdehelbest

Ji bo şalaw hebîbe

1

şev û rojekê, muzîka
şalaw hebîbeyê,
ez jibîr kirim
min jî,
bêrîya peyvê gulên wê dikir.

2

mirov gule çêdike
heta
gule jî hebe
mirov nabe, peyv nabe

3

gule bû ku pê nûsa

lorka û

ebdulxaliq û

kê û kêyên din şikand!

4

Gule peyvê bê deng dike

Serikê pê nûsê ko dike

5

gewriya lawjeyekê û
liv û lebata keçên
li rêya kanîyê
awazeke hatiye dizîn
a di dilê kurên gundî de.

6

Li gundî
Hemû rê diçin
ser kanîyê

7

mirovatî

koleyê destê mirov e

koleyê sermayedar e

zivistanê germ û gur nebe

te li ber xwe dibe.

8

dostoyevskî:

zîndan, serdem³

qumar,

niha dibistan e.

3) serdem, koverek bû dostoyevskî derdixist

Listoka Êgir

li vî aliyê
dîwarên behîştê ez
pêt û gura
agirekî gur û germ dibînim
ev pêta agirê dogehê ye?
na na...
ew pêta agirê
bîrên nefta kerkûkê ye
roniyê dide
di vê navê de
deng û hawar tê
ev hawara êşa
destsoja dorevan û
nobedarên kerkûkê ye?
na na...
ev hawara wijdana
borjuwayên kurd e
bi agirê kerkûkê dişewite

Çaketê Kevin ê Qubad

ji bo seferê
min kevneçakêtê
qubadî celîzade li xwe kir
ji hewlêrê, bayê em herdu
ber bi almanyayê ve birin
hetanî ez gihîştin malê
di kevneçakêtî de
ayy
çi qas min xewneke rengereng dît!
hetanî mest bûm
têr têr
min hingiv û şerab noşî

Ji Her Rengan

ji her rengê min gul dîtine

tenê ya reş nebe

ya herî xweşik gula sor bûye

axir ji min re nabên çi qewimiye?

di niha de

seranserê baxçeyê rengê reş li xwe kiriye

Bi Rojî

di niha de
ji bo ruhê pak ê mirov
gotineke min tuneke bêjim
ji kula hovîtiya mirov!
ji heza xwe ya ji bo mirov!
bi rojî me, wek gandî
ji ber xatirê wî! nepirse

Kêrikbidestên Xwedê

va hatin kêrikkêşên xwedê
we çi divê?
Ji min re bêjin hûn
ji cem kîjan xwedayî hatine?
ez ê ji we re bêjim
ku şûr bi destên xelîfe
bi pêxwasî hatin
di dêvila diyariyê de
agirgeh û avêsta
sojandin
heta ku dilê wan xwest
serî firandin
destê xwe neparastin
ji talan û birina keçên ciwan
belge ne
‘ebabeylê û goristana eshaban⁴
kêrikbidestên xwedê vê carê
bi leşkerê barbar û qebraq û serserî
dinyayê vegeyriyane?
we kilîla deriyê behîştê ji me re aniye?
em naxwazin!
we heftê horiyên behîştê ji me re anîne?
em naxwazin!

4) ‘ebabeylê û goristana eshaban’ du cih in ku termên bi kom tê de hene

Hûn tî ne bi xwîna serê kurdan
we têr venexwariye ji xwîna hucam û
serbest û şêrko û nerîman û mensûr û
eskender û şehîdên kurdistanê?
bi nefret bin qebraq û serserî û
kêrikkêşên xwedê!
ka we negot bê hûn
ji cem kîjan xwedayî hatine?

Romanek

romanek berdestê min e
ez ê binivîsim
bi navê welat
kesatîyek ji min re pêwîste
rola leheng bibîne
di romana welat de
pir geriyam peyda nebû!
dibe
ya ku ez dixwazim
hê jidayîk nebûbe!
hevalno min haydar bikin
ku we şik ji
yekî bir

Koç

ber bi
xurbetistanê ve bi rê dikevîm
rê dijwar in
ger di deryayê de nexenîqim!
bêşik
bi jehra xurbetê ez ê bimrim!

Axx

kurdîtî

dereweke maskbend e

ji bo hinekan tirajediya û mirin e

ji bo yê din jî dolar û behîşt e

Mal

min bihîst
tu li dilekî digerêyî
tê de bêhna xwe vedî
guhdarî razên te bike?
te dilek divê
bi aramî henaseyê tê de bikişînî?
aha va ye mehrema razê
va dilê min!

Dawî

di avabûna evînê de
tişteke tune
bi navê sernivîs û bernivîs
tişteke tune
bi navê dawî û sala nû
her tim dawî
li hovîtiya mirovan tê!

Xurbetistan

vedixwim

berdewam vedixwim

ewqasî vedixwim

hetanî vedireşim

wek vereşîna serkirdeyên kurdan

wek vereşîna partiyên kurdan

vereşîna siyasîyên kurdan

Yaqûtên Hewlêrê

hewlêr

va ye li xurbetê
em jiyânê dihûnin

va ye li xurbetê

temen me dixwe

hêdî hêdî em can didin
weylê zalim

weylê niştimanê min

kes jî pê nizane

gorxerîb dibin em

weylê weylê

welêt jî guran xwar..

Dînbûn

heta heme

dê ji bo te binivîsim helbestê

wekî eragonê

ji bo

îlzatiryol

niha dizanim

evîn çî qas

dijwar e

dijwartir e ji jiyânê

xurttir e ji berfa sedan

salî ya qada 'hesarî sekran'

heke ew befir jî bim

di binê lingê te de

dê bihelim

Maç

başê min bibînê tê çi bikî?
ez te bibînim?
her li kîjan derê bî
bi bazdan dê werim ba te
ez ê te himêz bikim
ewqasî dê te maç bikim
heta xwedê bêje bes
dê te maçbaran bikim
hezaran maçan ji te bigrim

bes te bibînim
bi xwe dizanim dê çi ji te bikim!
ji navika sera te heta serê pîyê te
dê maçbaran bikim
ez ê dilê te derînim û
bi carekî re
daqurtînim

Helin

têkelbûna
havdu
helandina jiyana
tejî evîn û
hezgîniyê ye
çi ji te re binivîsim
jê poşman nabim
çiqas xweşik î
çiqas pakîze yî
bejna te rêk
dişibe şûşeya avê
ez ê bibim şekir û
di nav te de bihelim
tîrsa min ji wê ye ku
ewqasî tehl bim
tu nikaribî
min vexwî...

Evîna Dînitî

bi dîtina destpêkê re bûm evîndarê te
çi evînek
bi evîneke şeydaya te bûm ku
pê bizanî yan na
di dilê min de yî
di her gavekê de
bi me re yî
ji şêxê sen'an ne zêdetir im
hec û temen
demek bû
derbaz bû
ji min fêhm dikî yan na
mirîdê te me
hetanî mirinê
li hêviya te me.

Min!

ez dişibim tevna pîrê
kesî destê xwe neda min
bahoz jî min nas dike
bi aliyê min de nayê
kes pifî min jî neke
hekena dê têk biçim

ez dişibin evîneke delodîno
bekoyek pê bizane
mirina min xelata mîr e
wek mem û zînê dê ji holê biçim

ez dişibim pêşmergeyekî serê çiyê
xewna kurdistaneke
serbixwe dibînim
di şerekî de
bi guleya dosyadarekî ji holê biçim

ez dişibim rêxistineke nav bajêr

şev û roj

tax bi tax û

kolan bi kolan tîm û diçim

bi xiyanetekê ji holê biçim

ditirsim wek kak aram bim

bi planekî di dorekê de

li gundekî çol û bêdeng de

bi fişeka ceşkekî ji holê biçim

ev diyar
bihust bi busta wî
her demeke wî
hemû raperîn û şoreşên wî
ser û binê dîroka wî
tije destan û
çîrok û helbest û roman in
pir ditirsim di planekê de
bi wan re ji holê biçim!!!

Di Rojên Evîniyê de Hewlêr

bi şev di cihên jiwanê de
dest li gerdên
bê sebr û hedan
henaseyan
hevdu dixwarin.
sibehan jî
di nav bazara
'şêxellah' û cadeya *bateyê* de
di nav 'qeysêrî' û
kolana ''ereban'' de
cadeya
'te'cîl û şêxê çolî'
di êvarên hewlêrê de
'*fetloneka çep*' û
pistepistên biraderan
ber bi rê ve
geryaneke

cadeya *sîrwan* û

bate û

mişwar û

bin *dîwarê* ‘*dadgeha hewlêrê*’ û

aliyê ‘*pirtûkfiroşan*’

ji *silavdayinê* re herdem

dest bilind. . .

ji *tirsa*

ketina

belavok û *nivîsên* weke *nivîştên şoreşê*

ji *tirsa*

çavnizim û *sîxûr* û

kurdên xwe firotine dijmin...

tirsa me ji ti *tiştî* *nebû*

em *neditirsiyan*

tenê xemên me

keç delalan *bû*

ji her *bûyereke* ku *bibûya*

em *şermezarê* *dinya* û *qiyametê* *jî dibûn*

way li minê *way li minê*

ne *evîn* ma

ne *jivan!*

ne geryana
êvarên fetloneka çep û
ne bazara *sîrwan*
ne pirtûkfroşên bin dîwaran
di niha de
heman
moteyên tirs û
çavên nizim û
mêrên ne merd û xesandî
bajar
dagirtine
bi vê nîveşevê
ji ber zirezir û
pehînên kerê
hejar û mêrên merd
cihê xewa wan jî namîne
ayy ji wê rojên zulmetê
wey bajarê minoo
wey yadgariyên minoo
wey dîroka minoo...

Helbestvan û Demance

lorka
di êvarekî tîrmehê de
negihîşt jivana hevalê xwe
bi demanceya celadekî nexwende
hate kuştin

di êvareke şerabî ya nivîskaran de
helbestvanekî, bi mestane
demanceya xwe deranî û gule berdan xweşiyê
hinekî wêdetir jî helbestvanekî din
demanceya xwe danîbû ser maseyê
şênî jî ser nizim

Bazdan Li Pey Hezkirina Dayîkê de

di nav têkêlbûna daristanê de

çiya

gir û zinarên xwe,

nêçîrvan nêçîrên xwe digrin

şivan jî

li kêleka kerî mîyan li bilûrê dixin

di nav têkêlbûna 'qeyserîyê' de

di kolana tenekevan û bêhndaran de

di kolana zêrîngir û qûmaşfiroş û şûşefiroşan de

di kolana terzî û pêşberî mizgefta bajêr de

ji dûr ve

bi şelpeya li serê wê û

sebeteyê destê wê

min dayîka xwe nas kir!

xerîbîya zarokatiya xwe dikim!

kursî dihejin
hejar dilivin
dîwarên hesinîn
hildiweşin

tirs li kû derê be
pel diweşin
dinya xirecir e
ewtîna kûçikan jî bi dawî nabe

Di Welatê Min de

gule

bersiva xwepêşanderan dide

ew ên li çiyayî

ji bo peyva azadiyê liberxwe didan

azadîyê qedexe dikin

ewên li zîndanan liberxwe didan

zîndanan çêdikin

ewên pêşengê şoreşê bûn

niha şoreşê protesto dikin

ew niha zêde xwedî kar in

nabe tu kes wan bêzar bike

Ferhengok Û Têbînî

Rayin: çemê Rayinê li Almanayê

Qamîşlo: Bajarekî Rojavayê Kurdistanê ye li Suriyeyê, 27.7. 2016'an, roja çarşemê, sibehê saet 9. 30'an de di encama du teqînên rêxistina terorîstî ya Da'îşê de di nav bajêr de gelê sivîl bûne qurbanî, pencî kesan jiyana xwe jidest da, 175 kes jî birîndar bûn.

Şengal: Bajarê Şengalê ya Ezîdîyan li Başûrê Kurdistanê, li Êraqê, di 3.8.2014'an de rêxistina terorîstî ya Da'îşê êrîş bir ser vî bajarî û sedan hezar mirov bûn koçber, hezaran jê bûne qurbanî û zêdetirî pênc hezar keç û jin wek xidam birin wan deverên ku Da'îşê dagir kiribûn. Ev jin di nav bazaran de wek kole difrotin.

Bazara Şêxella: Bazareke dîrokî ye li navenda bajarê Hewlêrê.

Berampîl: Parçe qumaşeke yek metroyî ya çar goşeyî ye, li dewa cork û sebetê, jinan, du quncikên wî girê lê didan û du quncikê din jî di dema pêwîst de tiştên xwe dixistin navde û girê didan û bi milê xwe ve dikirin.

Ka: pûşê hûreka.

Pêşmerge: Li Başûrê Kurdistanê, ji şoreşgerên kurd re tê gotin.

Kludia Roth: Jineke siyasetmadera ya Almanî ye di Partiya Keskan de, wekîla serokê Parlemantoya Almanayê ye. Piştveneke qayîm ya gelên jêrdest ên penaber in. Bi sedema helwesta wê ya tund li hember siyaseta Tirkîye

ya dijî kurdan û dostahiya wê kurdan re, cihê wê li cem gelê kurd pir bilind e.

Pîtra: Keybanûya bajarê Tedmirê ye (Palmêra), dîroka wê dikeve serdema Romayîyan, ev bajar dikeve nav axa Suriyeyê.

Kerkûk: Bajarekî başûrê Kurdistanê ye, ev bajar bi neftê dewlemend e.

Avêsta: Pirtûka pîroz a Zerdeştîyan e, berî fethên îslamê ya li ser Kurdistanê, gelên herêmê û gelê kurd li ser ola Zerdeştî bûn.

Hewlêr: Bajarekî dîrokî yê başûrê Kurdistanê ye, dîroka wê vedigere serdema Sumerîyan, li gorî ew belgeyên lêkolînên ku li ser hatine kirin, ji aliyê rêxistina UNESCO (Yûnisko) yê ve wek mîrata çanda cîhanî hatiye danasandin.

Bazara Qeyserî: Bazara herî kevin a bajarê Hewlêrê ye.

Lorka: Federico García Lorca, helbestvanê Îspanî, ji aliyê faşîstan ve di sala 1936'an de hat gulebarankirin.

Mem û Zîn: Destana helbestî ya Ehmedî Xanî, çendîn salan bi vê berhemê re mijûl bûye û di sala 1692'an de tamam kiriye.

Kak Aram: Serkirdeyê şoreşger ê Başûrê Kurdistanê ye û navê wî fermî Şaswar Celal e, di sala 31.1.1978'an de li herêma Qeredax, li gundê Tengîserê, bi destê ceşşên kirêgirtî yê rejîma wê dema Êraqê ve di rewşeke nediyar de hat şehîdkirin. şehîd Aram xwedî nihêrîn û fikrên xwe yê taybet bû, di nav gelê Kurdistanê de wek xoşewîst û naskirî ye.

Kurtejiyan û Berhemên Nivîskar

Yousef Mantk, navê wî yê sêyanî Yousef Ahmad Muhe-med e, di sala 1966'an de li bajarê Hewlêra Kurdistan jidayîk bûye. Qonaxên xwendinê li bajarê Hewlêrê te-mam kirine, di dibistana bilind de beşa rojnamegeriyê qedandiye. Ji sala 1989'an ve dinivîse û ji navîna salên heştîyan a sedeya borî ve di warê şanogeriya de dilîze. Rojnameger, nivîskar û hûnermend Yousef Mantk di sala 1996'an de bi sedema şerê nevxweyî ji Kurdistanê derdi-keve, ji sala 1997'an heta niha li welatê Almanya li ba-jarê Lodvîgs Hafinê dijî. Bi zimanên kurdî, erebî û almanî diaxive. Netewe-kurd e û xwedî nasnameya Almanî ye.

Çend saleke rêveber û hevkarîya standa Kurdistanî ya Wezareta Rewşenbîrî û Lawan a Hikumeta Herêm û Dez-gehên Çap û Weşana Kurdistanê dike li pêşangeha Nav-neteweyî ya Pirtûkan a Frankfortê.

Di salên 2015-2019'an de xelata rêzdayin û spasnameya Wezareta Rewşenbîrî û Lawan a Hikumeta Herêma Kur-distanê standiye.

Di warê çandî de çalak e û mijarên çandî û siyasî di ro-jname û kovar û ragihandinên Kurdistanê de diweşîne, çendîn semîner di warê babet û helbest xwendinê de bi zimanên kurdî, erebî û almanî li Hewlêr û Îtalya û Almanya pêşkeş kirine. Wek çalakvanekî beşdariya çalakiyên çandî û siyasî dike li Almanya û welatên din ên Ewropayê.

Endamê Sendîkaya rojnamegeriya Kurdistan û Alman-ya û organîzasyona Fêrdîyê ye.

Li şanoya Pfalzbau ya bajarê wan, wek aktor dilîze.

Her wiha, Hin helbest bi zimanê almanî ketine nav dîwana helbestên almanî ya 2019'an de.

Vekirina pêşangeha fotografi li keleha Hewlêrê û pêşkeşkirina semînarekê li ser heman mijarê, di 15'ê pûşperê heta 29'ê pûşpera 2019'an de ligel şanoya ciwanên Edrîmê, her wiha di festîvala çandî ya havînî li bajarê Ludwigshafenê. Du caran bûye desteya damezrînerê komeleya çandê, di sala 1993'an de li bajarê Hewlêrê, komeleya hûnerî ya Şebeng Nîna damezirand.

Di sala 2003'an de li bajarê Mannheimê navenda zanîn û rewşenbîrî ya Kurdî- Almanî damezirandin.

Ji xeynî vê jî, di wan cihên ku tê de dixebite, rolvaniya wî jî heye:

1-Hevkariya kafeya Penahberan, dîdara cîhanî. Xwebexş

2-Hevkariya Ludwigshafen bo koçberan. Xwebexş

3-Di beşa koçberan a şaredariya bajarê Luwigshafenê kar dike bo karûbarên penahberan.

Çalakiyên wî yên siyasî:

Endamê partiya kesk aAlmanyayê li bajarê Ludwigshafenê.

Endamê komîteya hevbeş a Ludwigshafenê.

Pirtûkên wî yên çapkirî:

1-Bedirxaniyekan Malbatêkî Xebatkar/ 2005/Hewlêr/ Weşanxaneya Soran

2-Bîblyografyay Kurdistanê Di Çapemena Almanya û Welatên din ên Ewropî de/2011/ ji aliyê Wezaretê Rewşenbîrî û Rêvebriya Çap û Weşanê Ya Hewlêrê ve çap bûye.

3-Peyrewî Nawxoy Rêkxirawî Allay Şoreş/ 2016/ Hewlêr

4-Reçellekî Kurd, (Gotarên Lekolînî)/ 2016,/Silêmanî/
Weşanên Akedemiya Bedirxan/-Çapa Duyemîn, 2017,
Silêmanî, Weşanên Saziya Aydyayê.

5- Gemey Agir, (Helbest), 2017/Hewlêr/ Dezgeha Mad,

6- Kurd Li Pêşangeha Pirtûkan a Frankfortê/ 2018/
Hewlêr/ Wezareta Rewşenbîrî û Lawan a Hikumeta
Herêma Kurdistanê.

Pirtûkên amade yên ji bo çapê:

1- Mêjûy Rojnamgerî Kurdî, Bergê Yekem (Bîblîyografya
û lêkolîna rojnamegeriya Kurdî, 1959-2012). Bergê du-
yem jî bernivîs e.

